

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **Y. C. P.**, zastoupená JUDr. Marošem Matiaškem, LL. M., advokátem se sídlem Praha 2, Mánesova 1175/48, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, se sídlem Praha 4, Kaplanova 2055/4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 11. 2021, č. j. 16 A 39/2021 – 60,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 11. 2021, č. j. 16 A 39/2021 – 60, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému opatrovníkovi žalobkyně JUDr. Marošovi Matiaškovi, LL. M., advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 8 228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 27. 9. 2021, č. j. KRPA-154479-63/ČJ-2021-000022-ZSV (dále také jen „rozhodnutí o prodloužení zajištění“), rozhodla o (druhém)

prodloužení zajištění žalobkyně za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a to o 75 dní (zdejší soud označuje žalobkyni na její žádost v rodě ženském, byť to neodpovídá její úředně zjištěné identitě – pozn. NSS). Žalobkyně byla původně zajištěna podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců na základě rozhodnutí žalované ze dne 17. 6. 2021, č. j. KRPA-154479-23/ČJ-2021-000022-ZSV (dále jen „rozhodnutí o zajištění“), a to na dobu 90 dnů. Rozhodnutím ze dne 9. 9. 2021, č. j. KRPA-154479-60/ČJ-2021-000022-ZSV, následně žalovaná rozhodla o (prvním) prodloužení zajištění žalobkyně, a to o 15 dnů [žalobu podanou proti tomuto rozhodnutí zamítl jako nedůvodnou Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 22. 10. 2021, č. j. 4 A 37/2021 – 41; řízení o kasační stížnosti žalobkyně podané proti tomuto rozsudku je vedeno pod sp. zn. 3 Azs 378/2021 – pozn. NSS].

[2] Proti rozhodnutí o prodloužení zajištění podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji zamítl jako nedůvodnou rozsudkem ze dne 8. 11. 2021, č. j. 16 A 39/2021 – 60.

[3] Městský soud nejprve rekapituloval skutečnosti vyplývající ze správního spisu. Žalobkyně byla dne 16. 6. 2021 kontrolována na adrese Zborovská 497/50, Praha 5 – Smíchov, kde se nachází „CLUB Drake’s“. Nepředložila však platný doklad totožnosti ani jiný doklad, z něž by vyplývalo její oprávnění k pobytu na území ČR. Z Informačního schengenského systému bylo zjištěno, že je nežádoucí cizinkou. Zde byla evidována na základě žádosti Itálie od 21. 6. 2018 do 31. 5. 2024. Žalobkyně nejprve podala policii vysvětlení, poté byla ještě téhož dne vyslechnuta za účasti tlumočníka do anglického jazyka. Bylo s ní rovněž zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění a dne 17. 6. 2021 vydala žalovaná prvostupňové rozhodnutí, kterým žalobkyni uložila správní vyhoštění se zákazem pobytu v délce trvání dvou let. Napadeným správním rozhodnutím byla doba zajištění prodloužena o 75 dnů, protože žalovaná (s ohledem na vyjádření Ředitelství služby cizinecké policie, které komunikovalo s Velvyslanectvím Kubánské republiky v Praze) předpokládala vydání náhradního cestovního dokladu pro žalobkyni na přelomu listopadu a prosince 2021, čímž by následně bylo umožněno její vycestování do země původu.

[4] V žalobě žalobkyně zejména namítala, že žalovaná nezohlednila, že je HIV-pozitivní transgender žena v postavení zranitelné osoby, u níž navíc probíhá proces přeměny pohlaví a s tím spojená hormonální terapie. Žalovaná se dostatečně nezabývala tím, zda bude mít žalobkyně s ohledem na to přístup k dostatečné zdravotní péči. Brojila také proti nedostatečnému posouzení zvláštních opatření za účelem vycestování cizince a nezohlednění možných překážek ve vycestování na Kubu s přihlédnutím k její zranitelnosti, ke stavu práv LGBT osob v domovském státě, situaci ve zdravotnictví a problémovou spolupráci kubánských státních orgánů při realizaci návratu kubánských občanů. Považovala též za nepřiměřené zajištění v délce trvání 75 dnů, neboť ji to zbavilo přístupu k účinnému soudnímu přezkumu v řádných intervalech.

pokračování

[5] Městský soud předně k možnosti uložení zvláštních opatření za účelem vycestování cizince uvedl, že žalobkyně s ohledem na svou pobytovou historii na území členských států EU prokázala, že právní předpisy respektovat nehodlá. Od roku 2014 se pohybuje v schengenském prostoru bez pobytového oprávnění, nehodlá vycestovat do vlasti a naopak chce pokračovat v nelegálním pobytu v zemích EU. Městský soud též podotkl, že žalobkyně nebyla žadatelkou o azyl, a nebylo ji tak možné umístit v pobytovém středisku určeném pro tyto žadatele. Dále žalobkyně sice pobývala v pronajatém bytě v Praze, avšak tím neprokázala pevnou vazbu k určitému místu a hlavně vůli dále s policií spolupracovat ve smyslu vytvoření podmínek pro vycestování do země původu. Podle městského soudu tedy byly dány skutečnosti nasvědčující tomu, že žalobkyně bude mařit případný výkon správního vyhoštění, a nebylo proto možné přistoupit k uložení zvláštních opatření za účelem vycestování. Žádné nové záruky, že mařit výkon vyhoštění nebude, respektive že vycestuje, žalobkyně v žalobě nepředestřela.

[6] K otázce obstarání náhradního cestovního dokladu městský soud konstatoval, že žalovaná v tomto směru činila příslušné úkony. Byť vyvstaly určité pochybnosti o skutečné snaze kubánských úřadů žalobkyni cestovní doklad vydat, nešlo vyloučit, že náhradní doklad bude nakonec zajištěn. Závěr o nemožnosti vyhoštění žalobkyně proto nebyl namístě, prodloužení zajištění bylo dostatečně odůvodněno a překážky na straně zastupitelského úřadu nemohla žalovaná ovlivnit.

[7] K překážkám pro vycestování městský soud uvedl, že ze stanoviska Ministerstva vnitra nevyplývalo, že by žalobkyni hrozila újma na zdraví nebo omezení na osobní svobodě. Neztotožnil se ani s námitkou nepřiměřenosti zajištění na dalších 75 dnů s ohledem na periodicitu soudního přezkumu. Soud rozhodoval v krátké lhůtě a nebylo třeba, aby žalovaná rozhodla o zajištění na kratší dobu. Žalobkyně nadto netvrdila žádné nové skutečnosti, které by zajištění bránily.

[8] Závěrem vyšel městský soud z toho, že žalovaná respektovala zranitelnost žalobkyně jako osoby HIV pozitivní a osoby se statutem „*trans ženy*“. Poukázal na to, že osobní prohlídku žalobkyně provedla žena; Z.(dále též jen „Z.“) bylo informováno, že se žalobkyně považuje za ženu; žalobkyně v Z. obývala vlastní místnost; během zajištění byla zahájena léčba příznaků HIV a žádnou další speciální léčbu nepotřebovala. Před homofobními postoji je žalobkyně chráněna právě tím, že v zařízení pro zranitelné osoby obývá samostatnou místnost, a proto pokud jde o tvrzené incidenty (žalobkyně byla označena za „*černocha*“, jeden ze zajištěných cizinců si před ní odplivl a zaměstnanci Z. se k ní chovají jako k muži), podle městského soudu bez dalšího nezakládají projevy rasismu nebo diskriminace, respektive nedosahují takové intenzity, aby zajištění v daném zařízení vylučovaly. K zajištění hormonální léčby dále podotkl, že pochybuje, že jestliže léčba HIV zajištěna byla, nedošlo by obdobně k zajištění i jiné potřebné péče. Z žaloby nevyplývalo, že by žalobkyně tuto léčbu již zahájila, a proto důsledkem zajištění nemohlo být, že jí dále taková léčba nebyla poskytována.

[9] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[10] Nejprve namítá, že žalovaná nezohlednila při posouzení zákonnosti a přiměřenosti zajištění její zranitelnost. Ta vyplývá z její identity jako transgender osoby v procesu změny pohlaví a z jejího zdravotního stavu jako osoby HIV pozitivní. Zajištění mělo negativní vliv na zdravotní a psychický stav stěžovatelky, jakož i na její soukromí a bezpečnost. Městský soud sice její zranitelnost vzal v úvahu, ale nepostačujícím způsobem. Celkově dosáhla stanovená doba zajištění téměř zákonného maxima (180 dní), což rozhodně není zanedbatelný časový úsek. Městský soud nereflektoval, že vynechání hormonální léčby po takovou dobu s sebou nese negativní důsledky. Městský soud též nepochopil, čemu trans osoby dennodenně čelí, jestliže dovodil, že projevy šikany či transfobních projevů musí dosáhnout určité intenzity. Navíc nesprávně situaci stěžovatelky „obrátil“, neboť uzavřel, že naopak je to ona, kdo může vzhledem k okolnostem jejího zadržení představovat ohrožení pro jiné spoluzajištěné cizince. V Z. jí dále nebyla poskytována zdravotní péče s ohledem na probíhající proces změny pohlaví, ale pouze péče neodkladná a ve vztahu k onemocnění HIV. Zajištění proto mělo zásadní dopad na rozhodnutí pokračovat ve změně pohlaví a na zdravotní stav stěžovatelky. Podmínky v Z., ač je určené pro rodiny s dětmi a zranitelné osoby, jsou pro stěžovatelku nedůstojné a zraňující, hrozí jí obtěžování či šikana od dalších zajištěných osob a personálu.

[11] Stěžovatelka dále namítá, že v úvahu přicházela alternativní opatření, která by byla více přiměřená její situaci. Správní orgán a městský soud ovšem nezbytnost jejího zajištění nedostatečně zvážily. Poté vysvětluje, jaké alternativy mohla žalovaná uplatnit (stěžovatelka měla zajištěné ubytování v pronajatém bytě v Praze, kde se mohla zdržovat, případně mohla být umístěna v některém z přijímacích či pobytových středisek). K tomu doplňuje, že při jednání před městským soudem předložila kopii nájemní smlouvy, soud však ani tak neuznal možnost uložení alternativy k zajištění. S tím stěžovatelka nesouhlasí, neboť nájemní smlouva prokazuje vazbu k určitému místu, a to tím spíše, že se jí podařilo nájem zařídit během zajištění. Pobytová historie sama o sobě není argumentem, že cizinec nebude s policií spolupracovat. Dále připouští, že v žalobě neuvedla nové skutečnosti ve vztahu k naplnění zákonných předpokladů pro zajištění oproti předchozí žalobní argumentaci směřující proti rozhodnutí o zajištění. Pochybení městského soudu však spatřuje v tom, že odkázal na svůj předchozí rozsudek (týkající se právě rozhodnutí o zajištění), aniž by sám věnoval „náležitěmu odůvodnění dostatek pozornosti“. To zakládá nepřekoumatelnost napadeného rozsudku.

[12] Dále brojí proti nezohlednění překážek pro vycestování. Stěžovatelka má důvodné obavy z navrácení do země původu. Na Kubě jí jako HIV pozitivní „trans ženě“ hrozí zacházení dosahující mimořádného stupně závažnosti, a to v rozporu s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatelka se též aktivně zapojovala do protirežimních protestů a i po dobu pobytu v ČR sdílela na sociálních sítích

pokračování

„protirežimní stanoviska“. Žalovaná se s těmito skutečnostmi v rozhodnutí o prodloužení zajištění nevypořádala, totéž neučinil ani městský soud v napadeném rozsudku. Městský soud dále nevzal v potaz ani zdravotní stav stěžovatelky a skutečnost, že je v procesu změny pohlaví. Je přitom třeba si udělat alespoň předběžný obrázek o tom, zda stěžovatelce bude dostupná specifická lékařská pomoc v zemi původu. Obavy z návratu do vlasti a ze stavu zdravotní péče na Kubě nejsou nepodložené či spekulativní, v tomto směru stěžovatelka odkazuje na veřejně dostupné zdroje, ostatně k žalobě připojila zprávy o zemi původu, které tyto obavy podporují. Napadený rozsudek také vůbec nezmiňuje „protirežimní stanoviska“ stěžovatelky (10 snímků z jejího profilu na sociální síti Facebook), které veřejně sdílela a které k žalobě připojila. Ve všech uvedených skutečnostech spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[13] Stěžovatelka vytýká městskému soudu též to, jak posoudil možnost získání náhradního cestovního dokladu a praxi kubánských úřadů, které při návratu svých občanů často nespolupracují. To vyplývá ze zpráv o zemi původu i z kubánského migračního práva. V případě stěžovatelky tedy mohou existovat nejen právní, ale rovněž ryze praktické překážky návratu do vlasti. Městský soud pouze poukázal na to, že žalovaná učinila kroky k tomu, aby pro stěžovatelku získala náhradní cestovní doklad, přičemž tato možnost není zcela vyloučena. Jde však o pouhou úvahu soudu a tento závěr nereflektuje, zda bude ve skutečnosti možné cestovní pas v budoucnu zajistit a vyhoštění realizovat, a to s přihlédnutím k naznačené praxi kubánských úřadů. I v tom spatřuje stěžovatelka nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[14] Závěrem namítá i nepřiměřenou dobu prodloužení zajištění. Zajištění na takto dlouhou dobu (75 dní) stěžovatelku zbavuje práva na soudní přezkum zajištění v rozumných intervalech. Pokud § 129a odst. 3 zákona o pobytu cizinců zamezuje zajištěné osobě v přístupu k efektivnímu soudnímu přezkumu v rozumných intervalech, je třeba tuto situaci řešit tím, že žalovaná bude vydávat rozhodnutí o (prodloužení) zajištění na podstatně kratší dobu (např. maximálně 30 dní). Nic jí přitom nebude bránit v tom, aby zajištění v případě potřeby prodloužila, cizinec zároveň bude mít možnost, aby pravidelně nechal trvání zajištění přezkoumat u správního soudu. Městský soud tuto námitku posoudil nesprávně.

[15] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[16] Nejvyšší správní soud nejprve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Dříve, než může Nejvyšší správní soud věcně posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musí dále posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost*.

[18] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přijatelnost kasační stížnosti rovněž dle výše citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 zakládá zásadní pochybení krajského (městského) soudu při výkladu hmotného či procesního práva, pokud mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Vadou, která způsobuje přijatelnost kasační stížnosti, je i nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí.

[19] Stěžovatelka se sice v kasační stížnosti výslovně otázkou její přijatelnosti nezabývá, na více místech však městskému soudu vytýká, že se s jejími podstatnými argumenty dostatečně nevypořádal, a jeho rozsudek je tak nepřezkoumatelný. Jak již bylo naznačeno, nepřezkoumatelnost je natolik závažná vada, že vždy představuje důvod přijatelnosti. Nejvyšší správní soud se s touto námitkou částečně ztotožnil, a aby ji mohl dále řádně posoudit, respektive posoudit zákonnost napadeného rozsudku městského soudu, přijal kasační stížnost k věcnému projednání.

[20] Napadený rozsudek Nejvyšší správní soud posoudil v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[21] Kasační stížnost je důvodná.

[22] Stěžovatelka předně tvrdí, že městský soud v napadeném rozsudku nezohlednil námitky, které se týkaly **(a)** alternativních opatření k zajištění; **(b)** existence překážek pro vycestování do země původu a aktivit stěžovatelky na sociální síti Facebook; a **(c)** toho, zda bude do budoucna ve skutečnosti možné zajistit pro stěžovatelku cestovní pas, a správní vyhoštění tak bude realizovatelné.

[23] Co se týče bodů **ad (a)** a **(c)** výše, Nejvyšší správní soud námitce nepřezkoumatelnosti nepřisvědčuje. K možnosti uplatnění zvláštních opatření za účelem vycestování cizince z území dle § 123b zákona o pobytu cizinců se městský soud vyjádřil v odstavci 22 napadeného rozsudku (viz i odstavec [5] výše). Srozumitelným způsobem zde uvedl, z jakých důvodů nepovažoval stěžovatelku za osobu, u níž by bylo možné předpokládat, že bude s policií spolupracovat a nezmaří výkon případného správního vyhoštění. Odkazem na své předešlé rozhodnutí (rozsudek ze dne 9. 7. 2021, č. j. 19 A 22/2021 – 47), kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatelky směřující proti (prvnímu) rozhodnutí o zajištění, poté městský soud toliko podpořil svůj názor, že samotné zajištění stěžovatelky bylo zákonné, přičemž žádné nové okolnosti (odlišné od předchozího případu) stěžovatelka nepředestřela. K zajištění náhradního cestovního dokladu se městský soud dále vyjádřil v odstavci 25 napadeného rozsudku, ani v tomto směru není rozsudek nepřezkoumatelný. Stěžejní je v tomto smyslu jeho názor,

pokračování

že kubánská právní úprava bez dalšího nevylučuje návrat stěžovatelky do vlasti (s ohledem na postup kubánského velvyslanectví v dané věci), žalovaná činila úkony směřující k obstarání náhradního cestovního dokladu, respektive zajistila účast stěžovatelky při pohovoru se zastupitelským úřadem, a nelze tedy vyloučit, že tento doklad bude vydán. Stěžovatelce nelze přisvědčit, že jde o pouhou – nepřezkoumatelnou – úvahu soudu, neboť tyto závěry měly oporu ve správním spisu.

[24] Nejvyšší správní soud pro úplnost připomíná, že nepřezkoumatelnost rozsudku není závislá na subjektivní představě stěžovatelky o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn. Jedná se o objektivní vadu, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkum napadeného rozhodnutí. Nelze také zaměňovat kvalitu odůvodnění rozsudku a jeho přezkoumatelnost s vlastní správností tam uvedených závěrů, k čemuž se nyní Nejvyšší správní soud nevyjadřuje. Je zřejmé, že stěžovatelka ve výše uvedených částech rozsudku se závěry městského soudu nesouhlasí, to však nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného soudního rozhodnutí.

[25] Důvodnou však Nejvyšší správní soud shledal tuto námitku ve vztahu k bodu **ad (b)** výše, tj. ve vztahu k vypořádání námitky existence překážek pro vycestování do země původu a aktivit stěžovatelky na sociální síti Facebook. Městský soud k této námitce v odstavci 25 napadeného rozsudku pouze uvedl, že „[z]e stanoviska Ministerstva vnitra nevyplyvá, že by žalobci brozila v zemi původu újma ve smyslu omezení svobody nebo újmy na zdraví. Nejsou tak přítomny překážky pro vycestování podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců.“ Toto obecné a nekonkrétní vypořádání úplně opomíjí tvrzení stěžovatelky v žalobě o jejích „protirežimních“ aktivitách na Facebooku, dokládané deseti snímky z této sociální sítě (viz str. 17 žaloby), ani blíže nerozvádí, proč – i přes specifické charakteristiky stěžovatelky (HIV pozitivní transgender osoba prodávající změnu pohlaví) – má městský soud za to, že jejímu vycestování na Kubu nebrání žádné překážky. I v tomto směru stěžovatelka v žalobě konkrétně a s odkazy na informace o zemi původu namítala, že situace LGBT osob na Kubě není dobrá, a tyto osoby čelí policejní šikaně, násilí a nemají zajištěnou dostatečnou zdravotní péči a léčiva (viz zejména str. 15 a 16 žaloby).

[26] Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že napadený rozsudek je v dané části nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů [kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Bude na městském soudu, aby v dalším řízení odstranil vytykané nedostatky odůvodnění, podanou žalobu řádně a v úplnosti přezkoumal a vypořádal se s tvrzenými překážkami pro vycestování stěžovatelky do země původu. Nelze opomenout, že rozhodnutí o (prodloužení) zajištění je podle § 124 odst. 2 a odst. 3 zákona o pobytu cizinců prvním úkonem v řízení, proti němuž není přípustné odvolání, obnova řízení ani řízení přezkumné. Tím spíše musí k řádně uplatněným a dostatečně konkrétním žalobním bodům zákonost takového rozhodnutí náležitým způsobem přezkoumat správní soud, který nemůže na tuto svou povinnost rezignovat. Jak Nejvyšší správní soud zdůraznil výše, žaloba stěžovatelky obsahovala dostatečně určitou argumentaci, na níž měl městský soud odpovídajícím způsobem reagovat; takto však nepostupoval.

[27] Protože nyní nelze předjímat, jak příslušný žalobní bod městský soud posoudí (tedy zda ho shledá důvodným a přistoupí ke zrušení rozhodnutí žalované o prodloužení zajištění, či zda se s argumenty stěžovatelky neztotožní a vyvrátí je), je nadbytečné se dále podrobně zabývat zbylými kasačními námitkami. Nejvyšší správní soud však pro úplnost a pro účely dalšího řízení podotýká následující.

[28] V první řadě musí korigovat dílčí závěr městského soudu, podle kterého „[p]okud žalobce není žadatelem o azyl, nelze jej umístit v pobytovém středisku pro žadatele o azyl“ (viz odstavec 22 napadeného rozsudku). Městský soud tento svůj názor blíže neodůvodnil. Podstatné ovšem je, že nemá oporu v judikatuře zdejšího soudu. Podle rozsudku ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019 – 60, platí, že „[v] takto specifickém a výjimečném případě bylo zcela na místě zvolit řešení, jímž by bylo možné dosáhnout účelu zajištění i bez toho, aby byla omezena osobní svoboda stěžovatelky, a to včetně veškerých důsledků, které s sebou pobyt v zařízení pro zajištění cizinců nese. S účinností od 31. 7. 2019 přitom takové řešení nabízí § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. (...) Z uvedeného je zřejmé, že zákonodárce toto zvláštní opatření zavedl právě pro případy, kdy se pobyt v zařízení pro zajištění cizinců jeví jako nadmíru přísné opatření, především pak v případě zranitelných osob (...), které by měly být primárně chráněny před eventuálními nepřiměřenými důsledky pobytu v zařízení pro zajištění cizinců. S ohledem na okolnosti posuzované věci stěžovatelka splňovala předpoklady pro ukončení jejího zajištění při současném uložení zvláštního opatření podle § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, spočívajícího v uložení povinnosti zdržovat se ve vhodném přijímacím či pobytovém středisku a být ve stanovené době přítomna za účelem provedení pobytové kontroly. Příkladem pak může být právě Přijímací středisko Zastávka u Brna, které dle veřejně dostupných informací poskytuje ubytování, stravu, základní hygienické potřeby a lékařskou péči, a kde žadatelé mají k dispozici sociální a psychologické služby a mohou se účastnit volnočasových aktivit, navštěvovat výtvarné dílny apod. Současně není možné přijímací středisko zcela volně opustit, čímž by byl naplněn zájem na ochraně veřejného pořádku, tedy i účel zajištění.“ Městský soud by tak měl v novém rozhodnutí vysvětlit, proč ani toto zvláštní opatření nebylo v případě stěžovatelky aplikovatelné, a zajištění v Z. bylo v tomto světle přiměřené.

[29] Městský soud rovněž dostatečně nevysvětlil svůj závěr, že ani doložením podnájemní smlouvy stěžovatelka „neprokázala pevnou vazbu k určitému místu“, a to tím spíše, že již ve správním řízení z výsledku se stěžovatelkou vyplynulo, že bydlí v Praze 1 sama v bytě, který si pronajímá (byť žalované nesdělila přesnou adresu). I tyto okolnosti je třeba vzít v úvahu při vypořádání námítky týkající se nezohlednění možnosti uložení zvláštních opatření žalovanou.

[30] K poslední kasační námitce (nepřiměřená doba prodloužení zajištění na 75 dní a znemožnění adekvátního soudního přezkumu, viz odstavec [14] výše) Nejvyšší správní soud pro úplnost podotýká, že soulad ustanovení § 129a odst. 3 zákona o pobytu cizinců s ústavním pořádkem (proti ústavnosti tohoto ustanovení stěžovatelka fakticky brojí) již posoudil Ústavní soud. Ten v nálezu ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19 (ve znění opravného usnesení ze dne 6. 9. 2022; judikatura Ústavního soudu je dostupná na <https://nalus.usoud.cz>), zamítl návrh na zrušení tohoto ustanovení. Neztotožnil

pokračování

se přitom s tím, že je dotčená právní úprava v rozporu s právem na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na soudní přezkum rozhodování orgánů veřejné správy podle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, jakož i s právem na osobní svobodu podle čl. 8 Listiny základních práv a svobod a právem na přezkum zákonnosti zbavení osobní svobody podle čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V podrobnostech kasační soud na odůvodnění citovaného nálezu Ústavního soudu odkazuje.

[31] Závěrem Nejvyšší správní soud upozorňuje na rozsudek ze dne 18. 8. 2022, č. j. 1 Azs 218/2021 – 71, kterým zrušil již výše zmíněný rozsudek městského soudu č. j. 19 A 22/2021 – 47, jakož i rozhodnutí o zajištění stěžovatelky (tj. první rozhodnutí o zajištění na dobu 90 dnů, viz odstavec [1] výše). Bude na městském soudu, aby v dalším řízení zohlednil závěry plynoucí z tohoto rozsudku a posoudil, zda rozhodnutí žalované o prodloužení zajištění v jejich světle ob stojí. Není nyní úkolem kasačního soudu, aby činnost městského soudu nahrazoval, a to jak ve smyslu vypořádání dosud fakticky opomenuté žalobní námitky, tak ve smyslu posouzení, zda rozhodnutí o prodloužení zajištění trpí stejnými vadami, jaké shledal v označeném rozsudku č. j. 1 Azs 218/2021 – 71 ve vztahu k (prvnímu) rozhodnutí o zajištění.

[32] Nejvyšší správní soud z výše popsaných důvodů napadený rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1, věty první s. ř. s. zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Městský soud v něm bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.); v podrobnostech viz především odstavce [26], [28] a [29] výše.

[33] Městský soud rozhodne v novém rozhodnutí rovněž o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3, věta první s. ř. s.).

[34] Stěžovatelce byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2022, č. j. 3 Azs 410/2021 – 38, jako opatrovník ustanoven JUDr. Maroš Matiaško, LL. M., advokát se sídlem Praha 2, Mánesova 1175/48, neboť se soudu nepodařilo zjistit aktuální místo pobytu stěžovatelky. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Soud ustanovenému opatrovníkovi přiznal odměnu za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem, a v doplnění kasační stížnosti [§ 7 bod 5., ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a s § 11 odst. 1 písm. b) a písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – dále jen „advokátní tarif“]. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 3 100 Kč, tj. za oba úkony v dané věci celkem 6 200 Kč. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náleží ustanovenému opatrovníkovi i náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (celkem tedy 600 Kč; společně s odměnou za úkony právní služby 6 800 Kč). Ustanovený opatrovník soudu doložil, že je plátcem DPH (§ 14a advokátního tarifu). Celková částka jeho odměny se proto zvyšuje o sazbu této daně ve výši 1 428 Kč (21 % z částky 6 800 Kč). Celkem tedy opatrovníkovi náleží odměna ve výši 8 228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení stěžovatelky nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky
(§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 23. února 2023

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu